

Jednotný národný výbor vo Vysokých Tatrách (1947) 1949 – 1954 (1959)

Opis na úrovni archívneho fondu

kód	názov kódu v AJ	obsah	Názov kódu v SJ
3.1.1.	Reference code	SK_1564_13731	Referenčný kód
3.1.2.	Title	Jednotný národný výbor vo Vysokých Tatrách	Názov jednotky opisu
3.1.3.	Date(s)	(1947) 1949 – 1954 (1959)	Časový rozsah
3.1.4.	Level of description	archívny fond	Úroveň opisu
3.1.5.	Extent and medium of the unit of description (quantity, bulk, or size)	17,20 bm (155 ukladací jednotiek)	Rozsah a nosič jednotky opisu (množstvo, rozsah alebo veľkosť)
3.2.1.	Name of creator(s)	Jednotný národný výbor vo Vysokých Tatrách Miestna správna komisia vo Vysokých Tatrách	Názov pôvodcu
3.2.2.	Administrative history	Zmeny v politických pomeroch v štáte vyvolali potrebu reformy verejnej správy (zákon č. 142/1949 Zb. o výkone ľudovej správy v sídlach krajov, vládne nariadenie č. 139/1949 Zb. o organizácii ľudovej správy v okresoch, zákon č. 143/1949 Zb. o zmenách v organizácii verejnej správy a v pôsobnosti ich orgánov). Začiatkom roka 1949 bola vykonaná zmena aj v systéme národných výborov a ich vnútornej organizácii a zaviedlo sa nové administratívno-politické usporiadanie štátu. V súlade s touto reformou bol v roku 1949 vo Vysokých Tatrách zriadený národný výbor označovaný ako jednotný národný výbor (JNV). JNV vo svojom obvode vykonával pôsobnosť miestneho aj okresného NV. Organizačne sa úrad JNV členil na 11 referátov. Územnou reorganizáciou štátu (zákon č. 14/1949 Zb. zákonov SNR o územnej organizácii okresov na Slovensku) bolo pretvorené územie obce Vysoké Tatry. Obce Ždiar a Javorina boli zrušené a ich územie vylúčené z okresu Kežmarok a včlenené do obce Vysoké Tatry. Následne v	Dejiny správy pôvodcu

roku 1950 došlo k prehodnoteniu vnútornej organizácie počtu osád a miestnych častí obce. Na území obce bolo zriadených 10 osád s priliehajúcimi miestnymi časťami, samotami s jednotlivými situovanými domami, chatami, horárňami. Jednotlivými osadami obce sa stali: „**Javorina**, s miestnymi časťami Javorina, Podspády, Vojtasová Poľana (hájovňa), Vojtasová (finančná kasáreň), Lysá Poľana, Pod Muráň (hájovňa), Biela Voda (hájovňa), Poľovnícky zámok (skupina domov), Lovecká chata, Nad Červeným (chata), robotnícky barak; **Ždiar**, s miestnymi časťami Ždiar, Bachledova dolina, Antošovský vrch, Vaverčácka dolina, Monkova dolina, Príslop (hájovňa); **Tatranská Kotlina**, s miestnymi časťami Tatranská Kotlina, Lovecký zámoček, Protež (chata), Stará Kotlina, Hvezdoň (turistická chata), Zámoček, Kardolina horáreň; **Tatranská Lomnica** s miestnymi časťami Tatranská Lomnica, Tatranská Lesná, Tatranské Matliary, stanica lanovky Štart, stanica lanovky Skalnaté Pleso, stanica lanovky Lomnický štít, Skalnaté Pleso (chata), Weckendova(chata), Štátne observatórium na Skalnatom Plese, Biela Voda (samota), Šalvejov prameň, Kežmarské Žľaby, Zelené Pleso, Kežmarská chata; **Smokovce** s miestnymi časťami Horný Smokovec, hájovňa pod Opatrným, Dolný Smokovec, Slavkovská poľana (hájovňa), Starý Smokovec, Hrebienok, Bilíkova chata, Kamzík (chata), Zamkovského chata, Téryho chata, Zbojnická chata, Nový Smokovec; **Tatranská Polianka** s miestnymi časťami Tatranská Polianka, Danielovo, Vojenské Sruby, Tatranský domov, Sliezsky dom, stavba vojenského sanatória, horáreň pod Stalinovým štítom, samota Pod lesom, dozorný mýtny dom, Hrebeňárov dom, Bičárov dom; **Vyšné Hágy** s miestnymi časťami Vyšné Hágy, Staré Vyšné Hágy (Polesie); **Štôla** s miestnymi časťami Štôla a Nižné Hágy; **Tatranská Štrba**, ktorá získala pomenovanie práve v tomto období, a osada **Štrbské Pleso** s miestnymi časťami Štrbské Pleso, Nové Štrbské Pleso, Popradské Pleso, Popradské Pleso zastávka, hájovňa v Mengusovskej doline, chata vo Furkotskej doline, víkendová chata pred Štrbským Plesom (Šašinkova)“.

V súlade s reformou boli vytvorené aj nové obvodové rady JNV. K už existujúcim radám v Štôle a Tatranskej Lomnici pribudli Obvodová rada (OR) v Ždiari a v Javorine. Správny obvod OR v Štôle tvorilo katastrálne územie bývalej obce Štôla a Mengusovce, osada Nižné Hágy a osada pri stanici Štrba. Obvod rady v Tatranskej Lomnici tvorili katastrálne územia bývalých obcí Veľká Lomnica, Huncovce, Malý Slavkov, Kežmarok, Rakúsy, Spišská Belá a územie bývalej obce Stará Lesná hraničiace s Tatranskou Lomnicou po Studený Potok. Obvod rady v Ždiari ohraničovalo katastrálne územie bývalej obce Ždiar a obvod rady v Javorine tvorilo katastrálne územie bývalej obce Javorina. Časť územia od Studeného potoka po Štrbské Pleso bola spravovaná priamo JNV. OR vykonávali svoje právomoci prostredníctvom pléna, predsedu, komisií a úradovne úradu JNV. Úradovne úradu JNV boli zriadené v Štôle, Tatranskej Lomnici a v Ždiari pre obvod Ždiar a Javorina.

		<p>Referáty JNV boli počas rokov 1949 – 1954 niekoľkokrát reorganizované. Pôvodná vnútorná organizácia JNV a jej 11 referátov (I. referát pre všeobecné veci vnútorné, II. plánovací, III. bezpečnostný, IV. pre školstvo, osvetu a telesnú výchovu, V. referát práce a sociálnej starostlivosti, VI. zdravotný, VII. finančný, VIII. hospodársky, IX. pôdohospodársky, X. referát vnútorného obchodu a výživy a XI. technický) po prvý krát reorganizovali po zriadení Ministerstva národnej bezpečnosti v roku 1950 (vládne nariadenie č. 48/1950 Zb., ktorým sa zriaďuje Ministerstvo národnej bezpečnosti) a po následnom novom vymedzení úloh národnej bezpečnosti v okresoch došlo na základe smernice Povereníctva vnútra č. 142/720/7-1950-I/2 o novom vymedzení rozsahu činnosti referátu I. a III. krajských a okresných národných výborov a o ich pomere s SNB k delimitácii pôsobností medzi I. a III. referátom a zmenám ich názvov. I. referát pre všeobecné vnútorné veci sa premenoval na referát pre ľudovú správu. III. bezpečnostný referát sa zmenil na referát pre vnútorné veci a bezpečnosť. Pri I. referáte pre všeobecné vnútorné veci JNV bolo zriadené cirkevné oddelenie v roku 1950, činnosť začalo 1. júla 1950. Na JNV vo Vysokých Tatrách toto oddelenie existovalo do roku 1951, kedy boli jeho kompetencie presunuté na cirkevné oddelenie pri I. referáte ONV v Poprade. V roku 1951 bolo, na základe rozhodnutia rady KNV v Košiciach, na Jednotnom národnom výbore vo Vysokých Tatrách vytvorené lesné oddelenie. V roku 1952 bolo lesné oddelenie pôdohospodárskeho referátu pri JNV vo Vysokých Tatrách zrušené a agendu spojenú s lesnou výrobou tamojšieho okresu prevzalo lesné oddelenie pôdohospodárskeho referátu ONV v Poprade. Okresná plánovacia komisia sa v súlade s vládny nariadením č. 42/1952 Zb. z 19. augusta 1952., ktorým sa zriaďujú plánovacie komisie národných výborov a vydáva ich štatút zmenila z poradného orgánu v roku 1952 na objektívny orgán JNV. V súvislosti s touto zmenou zanikli II. plánovacie referáty a na ich miesto sa zriadili aparáty okresných plánovacích komisií. V roku 1952 bola tiež v zmysle zákona č. 71/1952 Zb. o organizácii telesnej výchovy a športu prenesená pôsobnosť IV. referátu pre školstvo, kultúru a telesnú výchovu v oblasti telesnej výchovy na novovytvorené výbory pre telesnú výchovu a šport pri krajských a okresných národných výboroch. V súvislosti s touto reformou bol zmenený aj názov IV. referátu na referát pre školstvo a kultúru. Reformou v roku 1952 uskutočnenou vládny nariadením č. 121/1951 Zb. z 11. decembra 1951 o zmenách v referátoch národných výborov sa zmenili kompetencie i názov I. referátu na referát pre organizáciu činnosti ľudovej správy. V. referát práce a sociálnej starostlivosti sa zúžil na referát pracovných síl a agenda sociálnej starostlivosti, hospodárenia s bytmi a družstevná agenda sa presunula na referát III., IV., VI. a VIII. Zároveň bol názov referátu pre vnútorný obchod a výživu v súvislosti so zmenou v rozsahu a obsahu kompetencií zmenený na referát pre vnútorný obchod. Technické referáty sa na základe výnosu Povereníctva vnútra zn. HI-042.3-26/8.1953 uverejnenom v Zbierke obežníkov pre KNV 1953, č. 36, por. č. 435 v roku 1953</p>	
--	--	---	--

		<p>premenovali na referáty pre výstavbu.</p> <p>Reforma národných výborov v roku 1954 (ústavný zákon č. 12/1954 o národných výboroch; zákon č. 13/1954 Zb. o národných výboroch, zákon č. 14/1954 o voľbách do národných výboroch; zákon SNR č. 3/1954 Zb. o pôsobnosti, organizácii a o územnom obvode Mestského národného výboru vo Vysokých Tatrách; vládne nariadenie č. 23/1954 o organizácii výkonných orgánov národných výborov) viedla k posilneniu právomocí národného výboru vo Vysokých Tatrách. S účinnosťou od 17. mája 1954 bol "pre územie Vysokých Tatier zriadený vzhľadom na jeho kúpeľný charakter mestský národný výbor, ktorý je bezprostredne riadený Zborom povereníkov". Zákon č. 3/1954 Zb. zrušil nariadenie SNR č. 52/1947 o utvorení obce Vysoké Tatry, určil nové hranice územia Vysokých Tatier, pričlenil k nemu územie osady Podbanské a celé územie vložil do správy Mestského národného výboru, ktorý mal sídlo v Starom Smokovci.</p>	
3.2.3.	Archival history	<p>Jednotný systém správy registratúry bol na národných výboroch vytváraný od počiatku ich činnosti. V rokoch 1949 – 1954 upravovali správu registratúry nasledujúce predpisy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kancelársky poriadok prijatý v roku 1948, publikovaný Poverením vnútra pod č. 162/210-I/1948 pod názvom Zásady kancelárskej služby vo vnútornej správe, súčasťou smernice bol Dočasný spisový plán pre vnútornú správu, ktorý bol v platnosti od 1. januára 1949; - v rokoch 1951 – 1954 bol v platnosti Spisový plán vydaný Poverením vnútra zn. 185-15/10-1950-II/2; <p>Uvedené prepisy JNV vo Vysokých Tatrách používal na správu svojej registratúry. Písomnosti JNV boli pred prevzatím do archívu uložené u nástupcu pôvodcu – v registratúre Mestského národného výboru vo Vysokých Tatrách. V súčasnosti je uložený v budove Štátneho archívu v Prešove, pracovisko Archív Poprad na Sobotskom nám. č. 20 v Poprade. Inventarizáciu fondu vykonala Martina Šlampová v rokoch 2017 - 2019.</p>	Dejiny archívneho fondu
3.2.4.	Immediate source of acquisition or transfer	<p>Archívny fond bol prevzatý do archívu ako súčasť súboru písomností Mestského národného výboru Vysoké Tatry v Starom Smokovci 25. 7. 1973 zaevidovaný v knihe prírastkov pod číslom č. 232. Pracovníkmi archívu bol v roku 1997 vytriedený z uvedeného archívneho súboru, uložený do škatúl a zapísaný do prírastkovej knihy archívu pod prírastkovým číslom 501 dňa 11. apríla 1997. Vytriedených bolo 207 škatúl spisov a 64 kníh.</p>	Spôsoby získavania archívnych prírastkov
3.3.1.	Scope and content	<p>Fond Jednotného národného výboru vo Vysokých Tatrách (1947) 1949 - 1954 (1959) je možné využiť pri štúdiu regionálnych dejín Spiša, okresu Poprad, ale hlavne mesta Vysoké Tatry a jeho jednotlivých častí. Poskytuje informácie aj o obciach Štôla, Ždiar, Tatranská Štrba a Tatranská Javorina, ktoré v čase jeho existencie boli súčasťou obce Vysoké Tatry, dnes sú však samostatnými obcami, resp. Tatranská Štrba je časťou obce Štrba. Fond poskytuje cenné informácie ku štúdiu dejín regiónu a vzhľadom na zložitú štruktúru úradu, ktorú tvorilo 11 referátov, do správy ktorých patrili všetky oblasti politického, administratívneho,</p>	Obsah a rozsah archívneho fondu

		<p>hospodárskeho, lesného, environmentálneho, zdravotného, sociálneho, cirkevného, školského aj kultúrneho života Vysokých Tatier široké spektrum informácií z ktorejkoľvek oblasti života spoločnosti. Poskytuje informácie o fungovaní verejnej správy v oblasti Tatier, činnosti bezpečnostných orgánov, o práci a dejinách zdravotných, kúpeľných, školských, kultúrnych, športových, hospodárskych inštitúcií, súborov, spolkov. Obsahuje informácie o znárodňovaní a konfiškovaní majetkov v oblasti Vysokých Tatier. Taktiež umožňuje získať údaje o konkrétnych osobách, verejných činiteľoch, riaditeľoch, učiteľoch, kultúrnych pracovníkoch, lekároch, zdravotných pracovníkoch, živnostníkoch a pod. Archívny materiál obsahuje štatistické informácie, situačné správy, informácie o investičnej výstavbe v Tatrách. Vzácné sú zachované projekty súkromných i verejných budov a fotografie, napr. fotografie pracovníkov tatranských stravovacích podnikov a obchodných prevádzok z roku 1953. Obežníky nadriadených orgánov umožňujú získať prehľad o zásadách uplatňovaných v štátnej politike v jednotlivých sektoroch. Komplexné rozborov hospodárenia a rozpočty poskytujú prehľad o financovaní verejnej správy.</p>	
3.3.2.	Appraisal, destruction and scheduling information	<p>Výber písomností národných výborov na trvalú úschovu a vyradovanie upravovali Smernice Povereníctva vnútra z 24. apríla 1952 z I/1-055.9-1952/4 a z 10. augusta 1953 zn. I/1-055.6-6/8-1953 o vyradovaní písomností na národných výboroch a na ich zložkách. Napriek tomu, že spisy JNV prešli vyradovacím konaním, povolenie na vyradenie bolo vydané Okresným archívom v Poprade Mestskému národnému výboru Vysoké Tatry v Starom Smokovci pod č. 32/1973, vo fonde sa nachádzali aj dokumenty bez trvalej archívnej hodnoty (odvody brancov, správy o úmrtiach, cestovné účty, účtovné doklady, pátranie po pobyte, predvolania k odvodom a pod.) a tiež duplicitné dokumenty (duplicitné zápisnice samosprávnych orgánov), ktoré boli počas inventarizovania vnútorným vyradením vyčlenené z fondu. Vyradených bolo celkovo 8,70 bm.</p>	Vyradovanie a hodnotenie
3.3.3.	Accruals	Fond je uzavretý a prírastky sú nepravdepodobné.	Možné prírastky
3.3.4.	System of arrangement	<p>Fond je usporiadaný podľa štruktúrno-chronologickej schémy usporiadania archívneho fondu, ktorá člení archívny fond podľa organizačných útvarov (na jednotlivé odbory JNV) na fondové oddelenia. Pri usporiadaní fondových oddelení sa uplatňovala chronologicko-registratúrna štruktúra. Všetky spisy sú usporiadané podľa ročníkov, v rámci jedného ročníka podľa vecných skupín – registratúrnych značiek platných v príslušnom období. Archívny fond bol rozdelený na 18 fondových oddelení, jedno fondové oddelenie (I. referát) má dve pododdelenia. Archívny fond je usporiadaný a sprístupnený formou inventára v štruktúre:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Samosprávne orgány obce <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Zápisnice miestnej správnej komisie 	Spôsob usporiadania

		<ul style="list-style-type: none"> 1.2. Zápisnice pléna JNV 1.3. Zápisnice rady JNV 1.4. Zápisnice obvodových rád 2. Výkon štátnej správy <ul style="list-style-type: none"> 2.1. Spisy JNV 1949 2.2. Spisy zmocnenca Zboru povereníkov pre Vysoké Tatry 2.3 I. referát pre všeobecné vnútorné veci (1950) referát pre ľudovú správu (1950 – 1952) referát pre organizáciu činnosti ľudovej správy (1952 – 1954) <ul style="list-style-type: none"> 2.3.1. I. referát (1950 – 1954) 2.3.2. I. referát - cirkevné oddelenie (1950 – 1951) 2.4. II. referát plánovací (1950 – 1952) okresná plánovacia komisia (1952 – 1954) 2.5. III. bezpečnostný referát (1950) referát pre veci vnútorné a bezpečnosť (1950 – 1952) referát pre veci vnútorné (1952 – 1954) 2.6. IV. referát pre školstvo, osvetu a telesnú výchovu (1950 – 1952) referát pre školstvo a osvetu (1952 – 1954) 2.7. V. referát práce a sociálnej starostlivosti (1949 – 1952) referát pracovných síl (1952 – 1954) 2.8. VI. referát zdravotný (1950 – 1954) 2.9. VII. referát finančný (1949 – 1954) 2.10. VIII. referát hospodársky (1950 – 1954) 2.11. IX. referát pôdohospodársky (1950 – 1954) 2.12. X. referát vnútorného obchodu a výživy (1950 – 1952) referát pre vnútorný obchod (1952 – 1954) 2.13. XI. referát technický (1950 – 1953) referát výstavby (1953 – 1954) 2.14. Výbor žien (1952 – 1954) 	
3.4.1.	Conditions governing acces	prístupný	Podmienky prístupu
3.4.2.	Conditions governing reproduction	Archívne dokumenty možno reprodukovať so súhlasom archívu podľa podmienok uvedených v jeho bádateľskom poriadku a v súlade s internými predpismi MV SR.	Podmienky vyhotovovania reprodukcí

3.4.3.	Language/scripts of material	slovenský/latinka	Jazyk/písmo archívnych dokumentov
3.4.4.	Physical characteristics and technical requirements	nepoškodený	Fyzický stav a technické požiadavky
3.4.5.	Finding aids	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Prešove, pracovisko Archív Poprad. ŠLAMPOVÁ, Martina: Jednotný národný výbor vo Vysokých Tatrách. (1947) 1949 – 1954 (1959). Inventár. Poprad 2019.	Vyhľadávacie pomôcky
3.5.1.	Existence and location of originals	Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Prešove, pracovisko Archív Poprad, Sobotské nám. 20, 058 01 Poprad	Existencia a umiestnenie originálov
3.5.2.	Existence and location of copies	Kópie neboli vyhotovené.	Existencia a umiestnenie kópií
3.5.3.	Related units of description	<p>Archívny fond nadriadeného pôvodcu: Krajský národný výbor v Košiciach (1886) 1949 - 1960 Archívny fond pôvodcu na rovnakej úrovni, s ktorým sa územne kompetenčne prekrývali: Okresný národný výbor v Poprade 1945 – 1990 (1991) Okresný národný výbor v Kežmarku 1945 - 1960 Archívny fond kompetenčne nadväzujúci na činnosť úradu: Mestský národný výbor Vysoké Tatry v Starom Smokovci (1948) 1954 - 1990 Archívny fond, ktorý obsahuje písomnosti predchodcu: Miestny národný výbor v Starom Smokovci 1945 – 1949 (1950) Miestny národný výbor v Tatranskej Lomnici 1945 - 1964 Archívne fondy podriadených pôvodcov: Miestny národný výbor v Ždiari 1949 – 1990 Miestny národný výbor na Štrbskom Plese 1952 - 1964 Miestny národný výbor v Tatranskej Lomnici 1945 – 1964</p>	Súvisiace jednotky opisu

		Obvodný národný výbor v Starom Smokovci 1949 – 1960 (1965)	
3.5.4.	Publication note	KOLLÁROVÁ, Zuzana - JANIGOVÁ, Ingrid (eds.). <i>Mesto Vysoké Tatry včera a dnes</i> . Vysoké Tatry : Mestský úrad, 2017. SULÁNY, Pavol et al. <i>Vysoké Tatry 1945 -1968</i> . Starý Smokovec : Mestský národný výbor, 1968. ARGALÁCS, Mikuláš. <i>Tatranské cesty k samostatnosti</i> . Starý Smokovec : Mesto Vysoké Tatry, 2007.	Informácie o publikovaní
3.6.1.	Note		Poznámka
3.7.1.	Archivist's note	Opis archívneho fondu vyhotovila Martina Šlampová v apríli 2019.	Informácia o spracovateľovi a spracovaní
3.7.2.	Rules or conventions	Opis vyhotovený podľa ISAD(G): General International Standard Archival Description, Second Edition	Pravidlá alebo zásady
3.7.3.	Date(s) of descriptions	09. 05. 2019	Dátum vyhotovenia opisu